



ŚRODOWISKO JAKO WAŻNY OBIEKT OBSERWACJI STATYSTYKI PUBLICZNEJ

Główny Urząd Statystyczny

Wiesława Domańska

w.domanska@stat.gov.pl

Warszawa, 2 października 2014 r.

PLAN PREZENTACJI

1. Znaczenie środowiska naturalnego dla statystyki publicznej
2. Polska statystyka publiczna w Europejskim Systemie Statystycznym
3. Źródła, struktura i zakres statystyki środowiska
4. Wykorzystanie danych statystycznych o środowisku
5. System informacyjny statystyki publicznej – nowoczesne formy komunikacji z użytkownikami
6. Podsumowanie – atrybuty polskiej statystyki środowiska

ZNACZENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA STATYSTYKI PUBLICZNEJ (1)

Rosnąca „świadomość ekologiczna” społeczeństw

- wzrost zapotrzebowania na informacje o środowisku
 - wzrost znaczenia środowiska jako obiektu badań statystycznych (*dostosowanie zakresu badań statystycznych do współczesnych potrzeb użytkowników*)

ZNACZENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA STATYSTYKI PUBLICZNEJ (2)

Potrzeba budowy nowych mierników postępu
w zmieniającym się świecie

- problemy ekologii, rozwoju gospodarczego i społecznego oraz sposoby ich rozwiązywania są ze sobą ściśle powiązane
- potrzeba opisu znaczenia środowiska dla gospodarki oraz interakcji między środowiskiem a gospodarką
- inicjatywy uzupełnienia miernika rozwoju gospodarczego PKB o nowe elementy – środowisko naturalne oraz warunki (jakość) życia; koncepcja zrównoważonego rozwoju, zielonej gospodarki
- rozwój rachunków ekonomicznych środowiska

ZNACZENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA STATYSTYKI PUBLICZNEJ (3)

Potrzeba doskonalenia pomiaru zrównoważonego rozwoju (ZR)

- rozwój statystyki środowiska – najmłodszej dziedziny statystyki

Wzrost znaczenia jakości środowiska naturalnego i jego zasobów dla warunków (jakości) życia

- włączanie danych o środowisku do opisu jakości życia

ZNACZENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA STATYSTYKI PUBLICZNEJ (4)

Wzrost znaczenia informacji środowiskowej
w procesie podejmowania decyzji

- zapewnienie wiarygodnych i rzetelnych danych o środowisku dla nowoczesnego zarządzania i efektywnego planowania

Zobowiązania informacyjne o środowisku
w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego

POLSKA STATYSTYKA PUBLICZNA W EUROPEJSKIM SYSTEMIE STATYSTYCZNYM

Jest równoprawnym elementem statystyki europejskiej

Zapewnia informacje niezbędne dla podejmowania decyzji na szczeblu UE

Wypełnia zobowiązania informacyjne Polski wobec innych organizacji międzynarodowych

Uczestniczy w tworzeniu i wdrażaniu statystycznego prawa europejskiego służącego zapewnieniu spójności i porównywalności statystyk europejskich (rozporządzenia, dyrektywy)

Współdziała w opracowywaniu koncepcji i metodologii europejskich badań statystycznych

ZAKRES BADAŃ STATYSTYKI ŚRODOWISKA



STATYSTYKI INNYCH DZIEDZIN



ŹRÓDŁA INFORMACJI EKOLOGICZNEJ



Rola koordynacyjna GUS w integracji źródeł informacji ekologicznej*:

- badania statystyczne dotyczące środowiska
 - statystyki innych dziedzin
- źródła administracyjne
- źródła międzynarodowe

* W ramach ustalanego corocznie rozporządzeniem Rady Ministrów programu badań statystycznych statystyki publicznej

STRUKTURA INFORMACJI O ŚRODOWISKU



Źródła statystyczne

50%



Źródła administracyjne

50%

- sprawozdawczość resortowa (ministerstw)
- wyniki pomiarów ze stacji meteorologicznych, hydrologicznych, geologicznych, chemiczno-rolniczych i innych

w tym monitoring

20%

Korzystanie z danych administracyjnych
jest jednym z priorytetów statystyki europejskiej

Statystyka międzynarodowa:



- globalny charakter zjawisk zachodzących w środowisku – wykorzystanie porównań międzynarodowych w szerokim zakresie

INTEGRACJA RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ DANYCH – KORZYŚCI

- Pełniejsze pokrycie informacyjne (uzupełnianie się danych pochodzących z różnych źródeł)
- Zmniejszenie obciążenia respondentów
- Ograniczenie kosztów prowadzenia badań
- Zwiększenie efektywności statystyki publicznej
- Poszerzenie obszarów badawczych i podejmowanie nowych tematów (rachunki ekonomiczne środowiska)

Znaczenie i zakres danych o środowisku ze źródeł administracyjnych będą wzrastały – rosnące zapotrzebowanie na wyniki pochodzące ze specjalistycznych badań/pomiarów

WYKORZYSTANIE DANYCH STATYSTYCZNYCH O ŚRODOWISKU



**Tworzenie dokumentów strategicznych
(plany, programy, strategie)
w oparciu o dane statystyczne**



**Monitorowanie realizacji celów
dokumentów strategicznych**



**Raporty międzynarodowe,
przeglądy ekologiczne**



**Administracja publiczna, przedsiębiorcy,
użytkownicy indywidualni,
instytucje naukowo-badawcze**



**Krajowe i międzynarodowe publikacje
i bazy danych (Eurostat, OECD, EEA)**

SYSTEM INFORMACYJNY STATYSTYKI PUBLICZNEJ

NOWOCZESNE FORMY KOMUNIKACJI

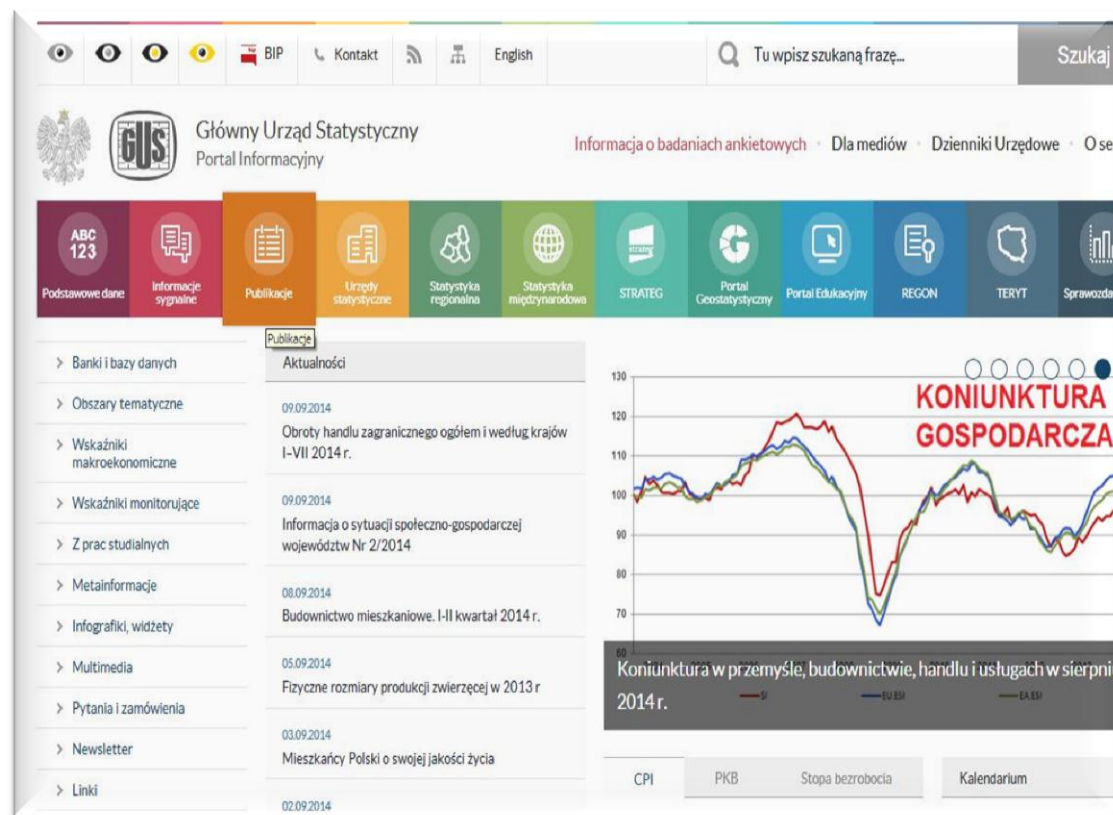
Z UŻYTKOWNIKAMI

Portal Informacyjny
www.stat.gov.pl

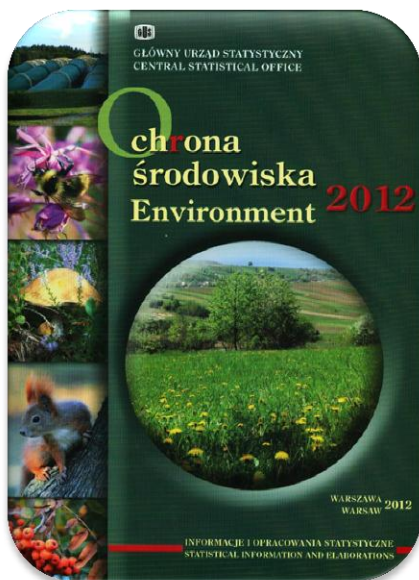
Nowoczesne rozwiązania
informatyczne (2014 r.):

- ✓ Poprawa dostępu do zasobów informacyjnych statystyki
- ✓ Wzbogacenie strony prezentacji o elementy graficzne

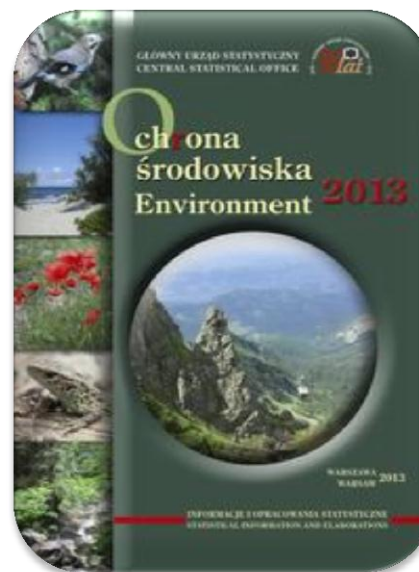
**Bezpłatne udostępnianie
danych i publikacji
zamieszczonych
na Portalu**



PUBLIKACJA „OCHRONA ŚRODOWISKA”



Wydawana w formie
papierowej corocznie
od 1972 roku



Od 2001 r. na CD
Od 2005 r. w Internecie

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/srodowisko/ochrona-srodowiska-2013,1,14.html>

BAZY DANYCH GUS



Bank Danych Lokalnych (BDL)

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju

stat.gov.pl/bdl/



Portal Geostatystyczny

geo.stat.gov.pl



System monitorowania rozwoju STRATEG

strateg.stat.gov.pl

BANK DANYCH LOKALNYCH – BDL

Największy w Polsce uporządkowany zbiór informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej i **stanie środowiska** kraju (ok. 28 tys. cech)

ZAKRES TERYTORIALNY

Układ TERYT i NTS

Polska

Regiony

Województwa

Podregiony

Powiaty

Gminy



ZAKRES INFORMACYJNY

Układ dziedzinowy

Kategorie (31)

→ **Stan i Ochrona Środowiska**

Grupy

Podgrupy

Cechy

Dane roczne:	
☐	KULTURA I SZTUKA
☐	LUDNOŚĆ
☐	NARODOWE SPISY POWSZECHNE
☐	NAUKA I TECHNIKA
☐	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA
☐	ORGANIZACJA PAŃSTWA I WYMIAR SPRAWIED
☐	PODMIOTY GOSPODARCZE I PRZEKSZTAŁCENI
☐	PODZIAŁ TERYTORIALNY
☐	POWSZECHNE SPISY ROLNE
☐	PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO
☐	RACHUNKI REGIONALNE
☐	ROLNICTWO, LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO
☐	RYNEK MATERIAŁOWY I PALIWOWO-ENERGET
☐	RYNEK PRACY
☐	SAMORZĄD TERYTORIALNY
☐	SEKTOR NON-PROFIT
☒	STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
☐	SZKOLNICTWO PODSTAWOWE, GIMNAZJALNE
☐	SZKOLNICTWO WYŻSZE

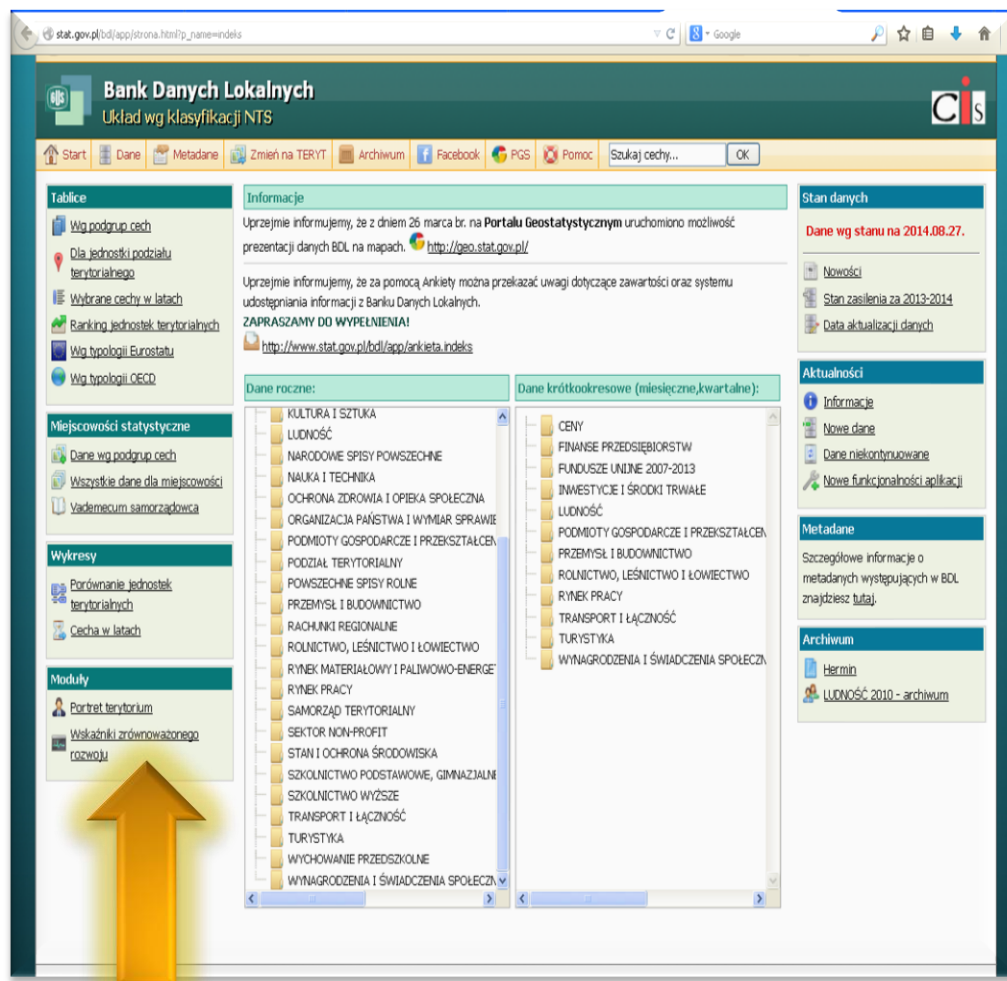
ZAKRES CZASOWY

Dane roczne 1995-2013

Dane krótkookresowe 2005-2014

BANK DANYCH LOKALNYCH

MODUŁ WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU



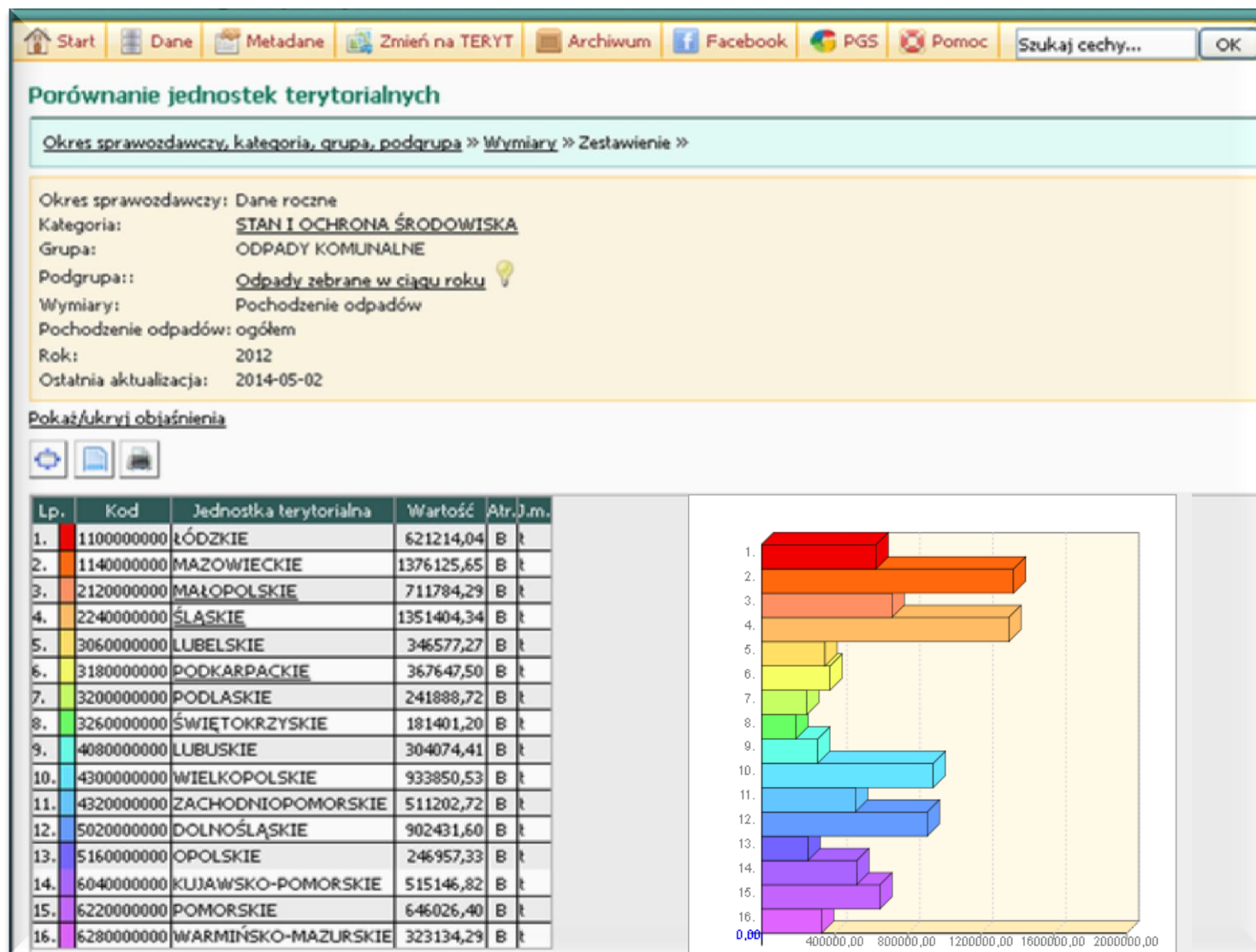
Przesłanki dla budowy modułu:

- ❖ ogromny zasób informacyjny BDL
- ❖ konieczność monitorowania zrównoważonego rozwoju na każdym poziomie zarządzania (regionalnym i lokalnym)

Zadanie statystyki:

- ❖ wspieranie ZR
- ❖ pomoc w osiąganiu poprawy stanu środowiska poprzez:
 - ❖ dostarczanie ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu aktualnych, odpowiednich do potrzeb i wiarygodnych informacji opisujących komponenty ZR: gospodarczy, społeczny i środowiskowy

BANK DANYCH LOKALNYCH – BDL



PORTAL GEOSTATYSTYCZNY (PG)

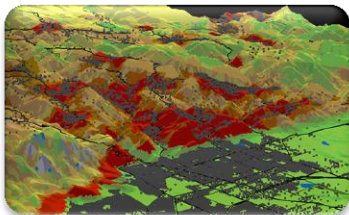
ZAAWANSOWANE ANALIZY PRZESTRZENNE NA MIKRODANYCH



GUS - posiada **ogromny zasób danych** o dużej szczegółowości (punkt adresowy)



Ochrona danych jednostkowych – nie mogą być udostępniane ze względu na **tajemnicę statystyczną**



PG - narzędzie pozwalające na:

- wykonywanie **zaawansowanych analiz przestrzennych**
- publikację wyników bez naruszenia tajemnicy statystycznej

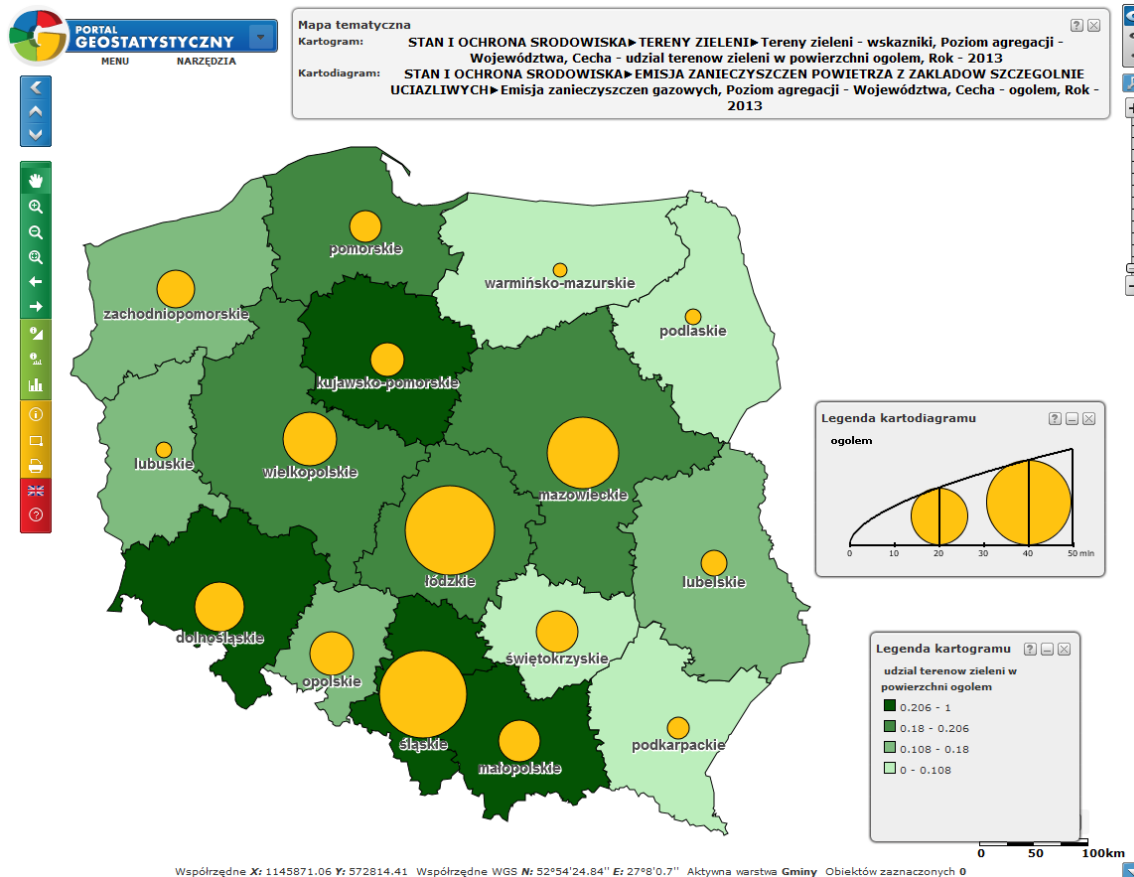


GUS – instytucja uprawniona do tworzenia referencyjnych informacji

posiada:

- zespoły ekspertów z zakresu różnych dziedzin
- dane, których żadna inna instytucja nie może przetwarzać

PORTAL GEOSTATYSTYCZNY



Nowoczesne narzędzie
do kartograficznej
prezentacji danych

Wizualizacja:

- ✓ wyników ostatnich spisów powszechnych (PSR 2010 oraz NSP 2011)
- ✓ danych z BDL

Metody prezentacji kartograficznej:

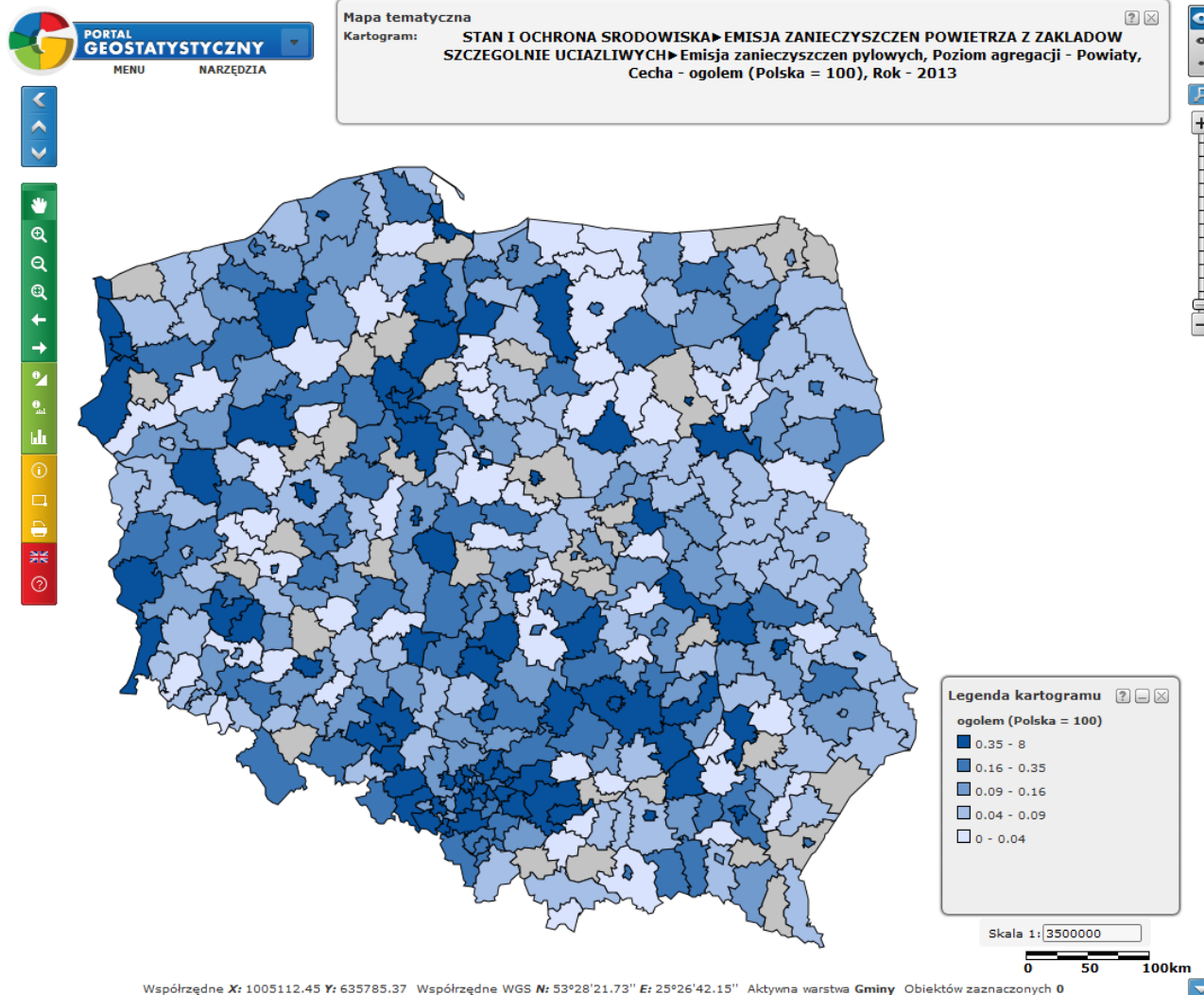
- ✓ kartogramów
- ✓ kartodiagramów

Możliwość:

- ✓ ustawienia własnych parametrów wizualizacji zjawiska
- ✓ generowania wykresów i raportów

*Kompleksowe rozwiązanie dostosowane
do standardów europejskich*

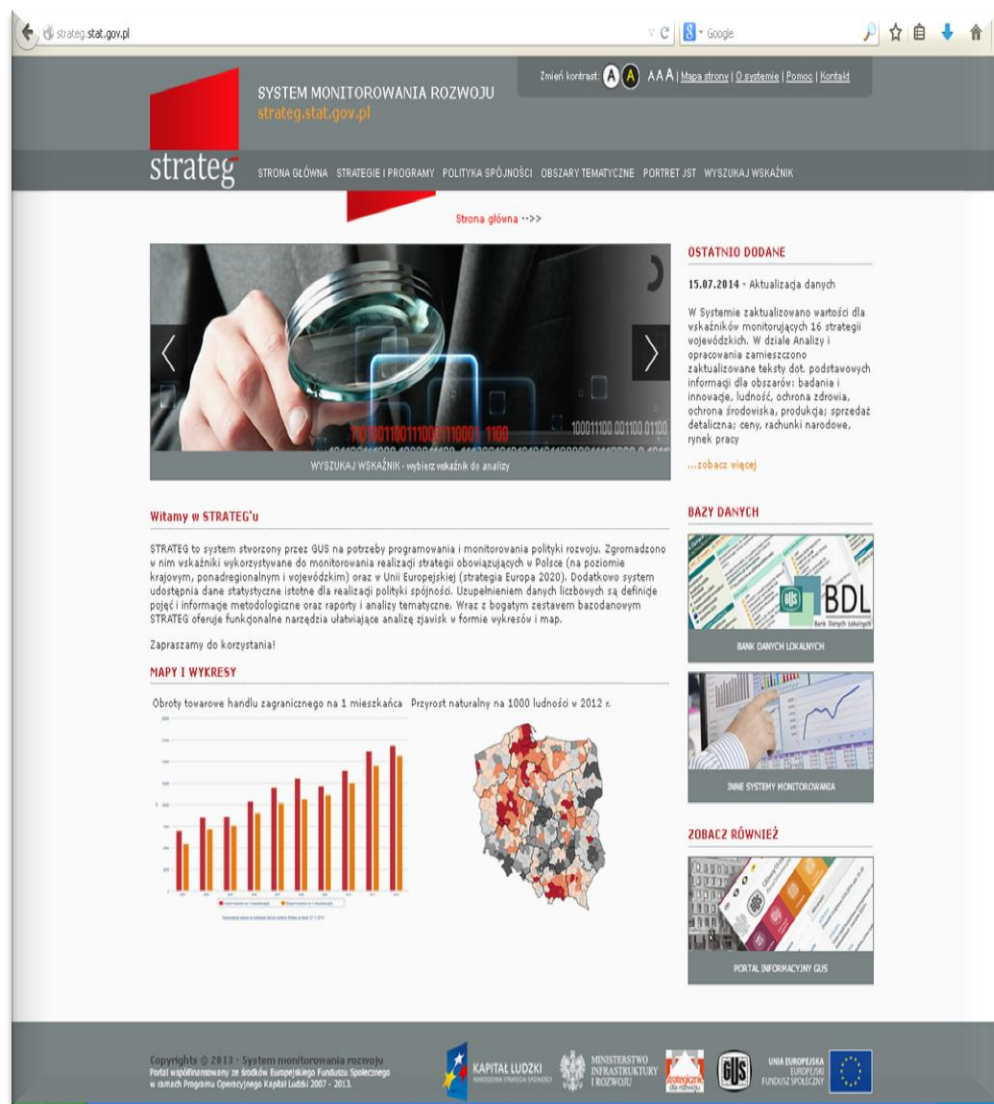
PORTAL GEOSTATYSTYCZNY



Wizualizacja danych z BDL:

- ✓ pełny zakres tematyczny
- ✓ od 2009 r.
- ✓ za pomocą prezentacji kartograficznych dostępnych w Portalu Geostatystycznym (kartogramy i kartodiagramy)
- ✓ do poziomu gmin

STRATEG



❖ Wsparcie informacyjne w procesie planowania i monitorowania polityki rozwoju

❖ Pierwsze w Polsce innowacyjne narzędzie gromadzące wskaźniki do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce, strategii Europa 2020, polityki spójności

❖ Bogaty system bazodanowy (ponad 3 mln rekordów, ok. 1200 wskaźników, w tym ok. 80 dotyczących środowiska) – dane od 2003 r.

❖ Funkcjonalne narzędzia ułatwiające analizę zjawisk w formie wykresów i map (interaktywne)

❖ Źródło informacji metodologicznych (definicje pojęć i informacje o wskaźnikach)

STRATEG

SYSTEM MONITOROWANIA ROZWOJU
strateg.stat.gov.pl

Zmień kontrast: A A A | [Mapa strony](#) | [O systemie](#) | [Pomoc](#) | [Kontakt](#)

[STRONA GŁÓWNA](#) | [STRATEGIE I PROGRAMY](#) | [POLITYKA SPÓJNOŚCI](#) | [OBSZARY TEMATYCZNE](#) | [PORTRET JST](#) | [WYSZUKAJ WSKAŹNIK](#) | [METADANE I ANALIZY](#)

Europa 2020:



Strategia Unii Europejskiej na lata 2014-2020, która ma na celu sprzyjające włączeniu społecznemu

Strategie krajowe:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego
- Strategia Rozwoju Transportu
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko
- Strategia Sprawne Państwo
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego

Strategie wojewódzkie:



Programy określające kierunki trwałego, zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej regionów.

[...zobacz więcej](#)

Strategie ponadregionalne

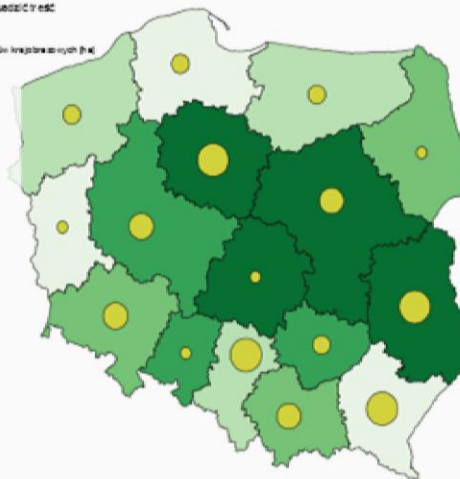
Umowa partnerstwa

Programy operacyjne

Prezentacja wskaźników według:

- ❖ dokumentów strategicznych, w tym BEiŚ
- ❖ celów polityki spójności, w tym zrównoważony rozwój
- ❖ obszarów tematycznych, w tym obszaru *Ochrona Środowiska*
- ❖ jednostek samorządu terytorialnego

STRATEG



Wskaźnik	Jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dynamika emisji gazów cieplarnianych (1988=100)	POLSKA	69,8	70,6	70,8	73,5	73,7	72,1	68,8	72,3	72,0	70,9	70,9
Lesistość (%)	POLSKA	28,6	28,7	28,8	28,9	29,0	29,1	29,2	29,3	29,4	29,5	29,6
Powierzchnia parków krajobrazowych (ha)	POLSKA	2572958,7	2603683,6	2603575,5	2602094,5	2603021,4	2603950,3	2604879,2	2605808,1	2606737,0	2607665,9	2608594,8

Wyjaśnienie metodologiczne

Do powierzchni lasów zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub stanowiące rezerwy przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, polećka łowieckie na gruntach leśnych);
- przejściowo pozabawione drzewostan i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zreby, halizny, plązowiny);
- przewidziane do objęcia ochroną prawną (np. zaliczane do lasów środkowej „oczek”, nieużytkowane płaty roślinności – hale i poloniny);
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty lesne wylesione (np. zalewiska i zapadiska na obszarze szkód górnich);

ATRYBUTY

POLSKIEJ STATYSTYKI ŚRODOWISKA (1)

Polska wśród krajów - liderów
posiadających zbiory danych o środowisku
o najdłuższych szeregach czasowych
– od początku lat 70. XX w. systematyczne gromadzenie
zbiorów danych oraz wyników pomiarów

Wysoki stopień kompletności i reprezentatywności systemu
informacji ekologicznej



Możliwość porównania danych
w długich okresach czasowych
i charakterystyki zjawisk cechujących się powolnymi zmianami

ATRYBUTY

POLSKIEJ STATYSTYKI ŚRODOWISKA (2)

Obszerna baza informacyjna,
oparta o różne, wzajemnie uzupełniające się źródła danych,
zapewniająca porównywalne,
oparte na międzynarodowych standardach dane
dla potrzeb krajowych i zobowiązań międzynarodowych

System porównywalny z innymi krajami UE i OECD

zapewnia dane dla potrzeb tych organizacji

dyrektywy, rozporządzenia
wypełnianie kwestionariuszy OECD/Eurostat

Dziękuję za uwagę

**Zapraszam
do odwiedzenia stoiska
GUS**